
**ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
СРЕМСКА МИТРОВИЦА**

**АНАЛИЗА ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА
СТАНОВНИШТВА СРЕМСКОГ ОКРУГА
ЗА 2013. ГОДИНУ**

Сремска Митровица, август 2014. године

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
Ул. Стари шор 47, 22000 Сремска
Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: **022/610-511** Тел/Факс: **022/636-509**

Жиро рачун: **840-209667-75**

У складу са Законом о здравственој заштити, Завод за јавно здравље Сремска Митровица представља регионалну установу за праћење и анализу здравственог стања становништва као и рада организације здравствених служби у Сремском округу.

Као и претходних година, у припреми ове анализе коришћени су подаци сакупљени редовном здравствено статистичком евиденцијом у складу са Програмом статистичких истраживања у РС, као и показатељи популационих истраживања урађених од стране Завода за јавно здравље Сремска Митровица.

Анализа здравственог стања становништва Срема у 2013. годин указује на то да су подаци слични са подацима других округа у Војводини, и да је детерминисано актуелним демографским, географским, културним и традицијским специфичностима, које различитим механизмима утичу на здравље становништва.

Још увек доминирају хронична незаразна обољења, јер је и недовољно развијена свест грађана о значају превенције истих обољења, за које су одговорни у већини случајева доприноси ризико фактори а који су резултат навика и понашања који утичу на здравље. Ти фактори су: пушење, неправилна исхрана, физичка неактивност, гојазност и др. Све то указује на сталну потребу мултисекторске сарадње унутар целог друштва, као и на сталној промоцији здравља, јер промоција здравља захтева координирану акцију свих заинтересованих: владе, здравственог и других социјалних и економских сектора, невладиних и добровољних организација, локалних власти, индустрије и мас медија. Здравствена заштита је оријентисана према пацијенту као и очувању и унапређењу здравља становништва, а брига за здравље је обавеза целокупне заједнице.

Промоција здравља, здравствено стање становништва као и све активности на његовом унапређењу, превазилазе здравствену заштиту у смислу да постају тема за ствараоце политике у свим секторима и на свим нивоима и на тај начин их подстичу све одговорне чиниоце да буду свесни последица које њихове одлуке могу имати по здравље као и да прихвате одговорност за здравље. Анализа здравственог стања становништва представља један од најрелевантнијих аргумената за евалуацију ефикасне имплементације здравствене политике али и дефинисаних стратешких опредељења у здравственом и другим секторима у заједници.

Демографски показатељи

Становништво се развија, и мења своја структурна обележја под утицајем бројних фактора, и као таква динамична појава се стално мења, креће. Природно кретање становништва подразумева промене у укупном броју становника као последица рађања (наталитет) и умирања (морталитет). Број рођених је позитивна, а број умрлих негативна компонента кретања становништва.

Један од основних показатеља демографске ситуације једне територије је **број становника**.

Важан индикатор старосне структуре је и **зрелост становништва** која говори о процентуалном учешћу особа старих више од 65 година у укупној популацији и уколико је већа од 10%, становништво је врло старо (према критеријумима Уједињених нација).

Наталитет или рађање представља број живорођене деце на једној одређеној територији у току календарске године. Стопа наталитета је ниска.

Општа стопа **морталитета** представља број умрлих на једној територији на 1000 становника и сматра се високом ако је њена вредност изнад 12‰.

За анализу природног кретања становништва користи се и **стопа природног прираштаја** и представља разлику између броја живорођених и умрлих у одређеном временском периоду на једној територији, изражену на 1000 становника. За 2011. годину, за Сремски округ (исти извор података) он износи – 5,4. Та вредност за Војводину је - 5,5.

Табела бр. 1. Број порођаја према здравственој установи и месецима

У 2013. години, укупан број порођаја на територији Семског округа, био је 1.531, од чега 1.444 у Општој болници Сремска Митровица, а 87 порођаја било је у ванболничком породилишту Дома здравља Рума. У табели бр.1 приказан је и број порођаја по месецима у току године.

Округ/ Назив установе	Укупно	Јан	Феб	Мар	Апр	Мај	Јун	Јул	Авг	Сеп	Окт	Нов	Дец
Дом здравља Рума	87	6	9	7	7	10	8	8	4	12	4	7	5
Општа болница Сремска Митровица	1444	97	117	128	90	112	108	143	133	140	135	122	119
Сремски округ	1531	103	126	135	97	122	116	151	137	152	139	129	124

На територији Сремског округа, у 2013. години, укупан број рођене деце је 1.546 Од тога је 87 рођених беба у Дому здравља Рума, и то живорођених, мртворођених није било. У Општој болници Сремска Митровица, број живорођених беба је 1.453, а мртворођених је 6. Табела 2. приказује стање по месецима током целе године.

Табела бр. 2: Број рођене деце према здравственој установи и месецима

Округ/ Назив установе	Укупно	Јан	Феб	Мар	Апр	Мај	Јун	Јул	Авг	Сеп	Окт	Нов	Дец
Дом здравља Рума	87	6	9	7	7	10	8	8	4	12	4	7	5
Живорођено	87	6	9	7	7	10	8	8	4	12	4	7	5
Општа болница Сремска Митровица	1459	97	118	129	90	112	110	144	135	143	138	124	119
Живорођено	1453	95	118	128	89	112	110	144	135	143	138	122	119
Мртворођени	6	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2	0
Сремски округ	1546	103	127	136	97	122	118	152	139	155	142	131	124

Укупан број породиља у 2013. години, на територији Срема је 1.531 (1.444 у Општој болници Сремска Митровица, а 87 у Дому здравља Рума), табела бр.3.

Табела бр. 3: Број породиља према здравственој установи и старосним групама

Здравствена установа	Узраст								Укупно
	До 15	16-19	20-29	30-39	40-44	45-49	50+		
Дом здравља Рума	0	2	45	39	1	0	0	87	
Општа болница Сремска Митровица	7	89	834	494	19	1	0	1444	
Сремски округ	7	91	879	533	20	1	0	1531	

Када се анализирају прекиди трудноће, њихов број је 335 у 2013.години, од чега је 280 у Општој болници Сремска Митровица, а 75 у Дому здравља Рума-ванболничко породилиште (табела број 4).

Табела бр. 4: Прекиди трудноће

Сремски округ -2013. година	Број прекида трудноће
Укупно	335
Општа болница Сремска Митровица	280
Дом здравља Рума	75

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
Ул. Стари шор 47, 22000 Сремска
Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: **022/610-511**

Тел/Факс: **022/636-509**

Жиро рачун: **840-209667-75**

ВИТАЛНИ ПОКАЗАТЕЉИ

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
Ул. Стари шор 47, 22000 Сремска
Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509 Жиро рачун: 840-209667-75

Редни број	Општине	Број становника	Живорођени		Умрли					Стопа смртности одојчади	Стопа природног прираштаја	Просечна старост с м ж	Очекивано трајање живота живорођене деце	
			број	стопа наталитета	укупно		одојчад		Лечени пре смрти				мушко	женско
					број	%	број	%						
1	Сремска Митровица	80.167	663	8.3	1.124	14	-	-	1.055	-	-5.8	42.2 40.7 43.7	70.10	76.34
2	Шид	34.523	289	8.4	526	15.2	3	1	431	10.4	-6.9	42.6 40.7 44.3	69.70	76.25
3	Рума	55.343	426	7.7	834	15.1	2	0,4	740	4.7	-7.4	42.7 41.1 44.2	70.83	76.43
4	Инђија	47.818	366	7.7	593	12.4	4	1	493	10.9	-4.7	42.3 40.8 43.7	71.35	76.22
5	Стара Пазова	70.333	586	8.3	754	10.7	2	0.3	676	3.4	-2.4	41 39.7 42.2	72.58	77.45
6	Пећинци	21.437	173	8.1	278	13	-	-	244	-	-4.9	41.2 39.9 42.5	70.66	76.92
7	Ириг	11.093	77	6.9	191	17.2	1	1.2	166	13	-10.3	44.1 42.4 45.7	71.17	77.41
СРЕМ		320.714	2580	8.0	4.300	13.4	12	0.4	3.805	4.7	-5.4	42.1 40.6 43.5	71.37	76.96

Приликом израде анализе здравственог стања становништва користе се и негативни показатељи здравственог стања становништва, а то су **морталитет** (умирање) и **морбидитет** (обољевање).

МОРТАЛИТЕТ

Морталитет је негативна компонента природног кретања становништва. Стопа морталитета је важан показатељ здравственог стања становништва и представља резултат деловања биолошких, економских и здравствених фактора. Такође, кретање стопе морталитета, уз морбидитет, служи за оцену ефикасности здравствене заштите, као и здравствене и социјалне политике земље.

Водећи узроци смрти одраслог становништва у Сремском округу у 2013. години су:

- Болести система крвотока (I) - 54,56%
- Тумори (C)- 21,46%
- Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (R) - 4,33%
- Болести система за дисање (J)- 4,22%
- Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (E) - 2,73%
- Болести система за варење (K) - 2,52%
- Болести нервног система (G) - 2,47%
- Други спољни узроци повређивања (X) - 2,11
- Душевни поремећаји и поремећаји понашања (F) - 1,62%

Најређи узроци смртности су:

- Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (C) - 0,03%
- Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива - 0,08%
- Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (T) -0,08%
- Болести коже и болести поткожног ткива (L) - 0,10%
- Болести изазване другим паразитима (B) - 0,10%
- Други спољашњи узроци повређивања (Y) - 0,31%
- Други спољашњи узроци повређивања (W) - 0,39%.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
Ул. Стари шор 47, 22000 Сремска
Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511 Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Табела бр. 5. / Структура морталитета у Сремском округу/ 2009.-2013.

АНАЛИЗА МОРТАЛИТЕТА У СРЕМУ	2009.		2010.		2011.		2012.		2013.	
Узроци умирања(према групама болести)	број	%	број	%	број	%	број	%	број	%
Болести система крвотока (I)	2337	56,5%	2276	54,82%	2151	54,90%	2150	54,38%	2118	54,56%
тумори (C)	831	20,1%	837	20,16%	775	19,90%	778	19,68%	833	21,46%
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (R)	243	5,8%	242	5,83%	139	3,50%	279	7,06%	168	4,33%
Болести система за дисање (J)	148	3,5%	153	3,68%	184	4,60%	163	4,12%	164	4,22%
Болести система за варење (K)	99	2,4%	102	2,46%	125	3,10%	121	3,06%	98	2,52%
Повреде, тровања и последике деловања спољних фактора (S)	49	1,19%	48	1,16%	59	1,40%	14	0,35%	1	0,03%
Болести жлезда са унутрашњим лучењем (E)	150	3,63%	168	4,05%	151	3,80%	114	2,88%	106	2,73%
Болести нервног система (G)	51	1,23%	51	1,23%	65	1,60%	83	2,10%	96	2,47%
Повреде, тровања и последике деловања спољних фактора (T)	78	1,89%	90	2,17%	81	2%	19	0,48%	3	0,08%
Болести мокраћно- полног система (N)	41	0,99%	43	1,04%	46	1,10%	49	1,24%	43	1,11%
Други спољашњи узроци повређивања (X)	3	0,07%	1	0,02%	1	0,02%	53	1,34%	82	2,11%
Други спољашњи узроци повређивања (Y)	0	0,00%	1	0,02%	2	0,05%	12	0,30%	12	0,31%
Заразне болести и паразитарне болести (A)	10	0,24%	8	0,19%	10	0,25%	8	0,20%	17	0,44%
Тумори и болести крвотворних органа и поремећаји имунитета (D)	15	0,36%	11	0,26%	13	0,33%	9	0,23%	18	0,46%
Душевни поремећаји и поремећаји понашања (F)	66	1,60%	102	2,46%	124	3,14%	57	1,44%	63	1,62%
Други спољашњи узроци повређивања (W)	0	0,00%	0	%	0	0,00%	12	0,30%	15	0,39%
Болести мишићно- коштаног система и везивног ткива (M)	3	0,07%	4	0,10%	3	0,07%	1	0,03%	3	0,08%

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
Ул. Стари шор 47, 22000 Сремска
Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

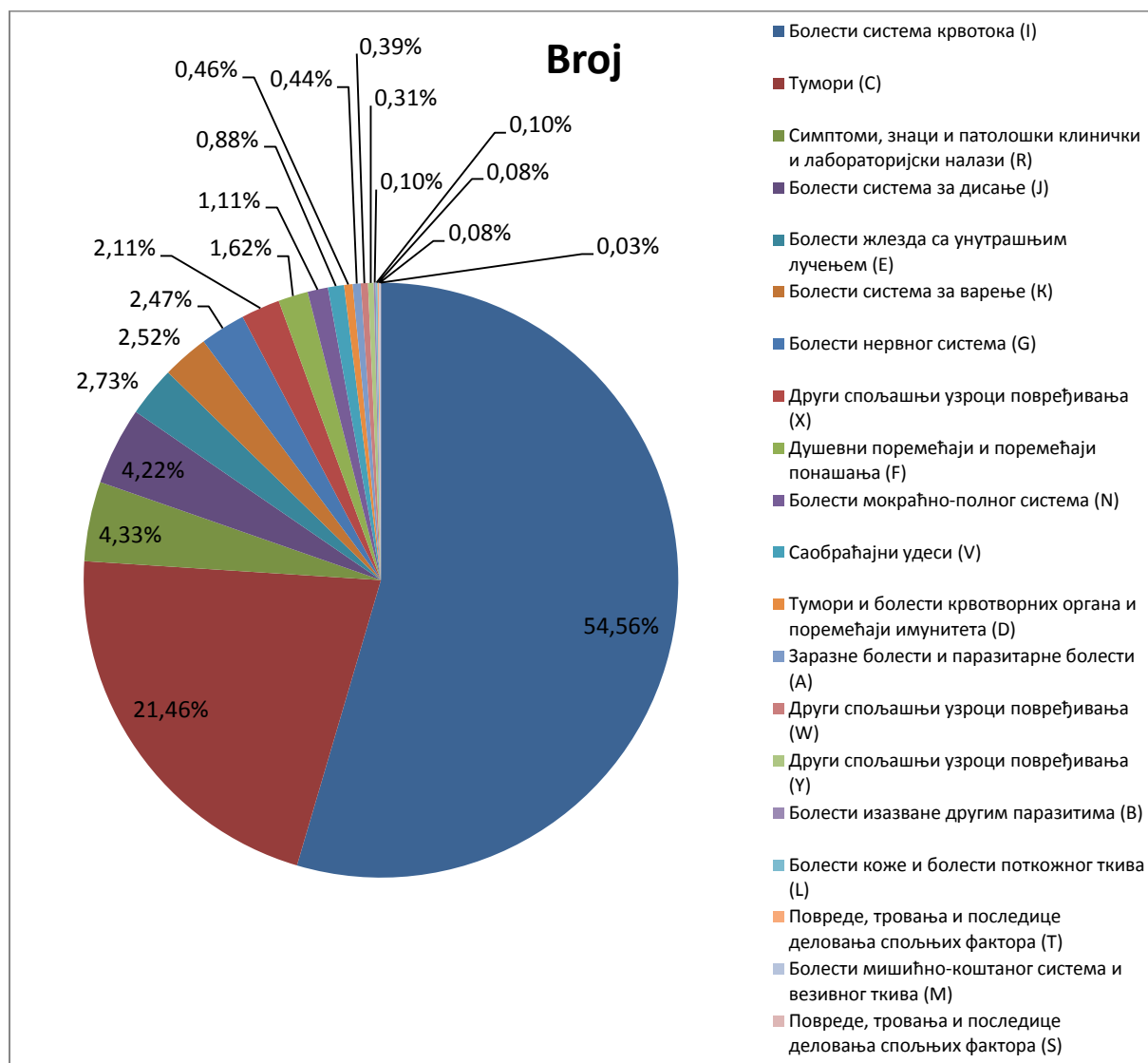
Тел: **022/610-511** Тел/Факс: **022/636-509** Жиро рачун: **840-209667-75**

Болести коже и болести поткожног ткива (L)	4	0,10%	6	0,14%	3	0,07%	4	0,10%	4	0,10%
Стања у порођајном периоду (P)	0	0,00%	0	%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Саобраћајни удеси (V)	2	0,05%	0	%	0	0,00%	25	0,63%	34	0,88%
Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (Z)	0	%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Болести изазване другим паразитима (B)	2	0,05%	5	0,12%	3	0,07%	1	0,03%	4	0,10%
Урођене наказности, деформације и хромозомске ненормалности (Q)	1	0,02%	4	0,10%	4	0,10%	2	0,05%	0	0,00%
укупно:	4133	100%	4152	100%	3938	100%	3954	100%	3882	100%

Анализирајући структуру морталитета уочава се да су водећи узроци смртности у 2013.години: Болести система крвотока са 54,6%, затим тумори са 21,46%, на трећем месту су група болести Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази са 4,33%, а на четвртом месту су болести система за дисање са 4,22%.

Посматрајући табелу бр.5, може се уочити да су болести система крвотока/КВБ у протеклих пет година водећи узроци умирања становништва на територији Сремског округа.

Графикон бр. 1 : Структура морталитета у Сремском округу за 2013.годину

Табела бр. 6 : Структура морталитета по дијагнозама

Најчешће болести по МКБ, на територији Сремског округа:

- У 2013.години највећи број становника Сремског округа умро је од обољења срчаног мишића 13,83%, затим од инфаркта мозга 8,24%, хипертензије 7,78%, недовољне функције срца 7,21%, карцинома душника и плућа 5,54% и застоја срца 5,20%.

МКБ шифра	Број	Процент
I42	537	13,83%
I63	320	8,24%
I10	302	7,78%
I50	280	7,21%
C34	215	5,54%
I46	202	5,20%
I21	127	3,27%
I25	116	2,99%
R54	92	2,37%
C50	65	1,67%
X70	55	1,42%
E10	54	1,39%
C18	52	1,34%
G30	52	1,34%
C22	50	1,29%
остало	1.363	35,11%

Табела бр. 6.1: Најчешће болести као узроци смртности по полу у Сремском округу-2013.година:

МКБ шифра	Пол				Тотал Број	Тотал Процент
	мушко		женско			
	Број	Процент	Број	Процент		
I42	237	6,11%	300	7,73%	537	13,83%
I63	128	3,30%	192	4,95%	320	8,24%
I10	121	3,12%	181	4,66%	302	7,78%
I50	137	3,53%	143	3,68%	280	7,21%
C34	161	4,15%	54	1,39%	215	5,54%
I46	97	2,50%	105	2,70%	202	5,20%
I21	70	1,80%	57	1,47%	127	3,27%
I25	58	1,49%	58	1,49%	116	2,99%
R54	25	0,64%	67	1,73%	92	2,37%
C50	1	0,03%	64	1,65%	65	1,67%
X70	39	1,00%	16	0,41%	55	1,42%
E10	19	0,49%	35	0,90%	54	1,39%
C18	32	0,82%	20	0,52%	52	1,34%
G30	16	0,41%	36	0,93%	52	1,34%
J96	29	0,75%	21	0,54%	50	1,29%
Остало	779	30,07%	584	15,04%	1363	35,11%

- У Сремском округу највећи број је умро од обољења срчаног мишића са 13,83%, инфаркта мозга 8,24%, хипертензије 7,78%, недовољне функције срца 7,21% и злоћудног тумора душника и плућа 5,54%.
- Структура морталитета по полу у Сремском округу говори да је женски пол доминантан код морталитета од обољења срчаног мишића, инфаркта мозга, хипертензије, а мушки пол је доминантан код тумора душника и плућа и нешто више код инфаркта миокарда.

Табела бр. 6.2: Најчешће болести као узроци смртности у Сремском округу у 2013. години када је у питању група кардиоваскуларних болести:

Водећи узроци смртности из групе КВБ у Сремском округу су: кардиомиопатија (25,35%), инфаркт мозга (15,11%), хипертензија (14,26%), недовољна функција срца (13,22%) и застој срца (9,54%).

МКБ шифра	Број	Процент
I42	537	25,35%
I63	320	15,11%
I10	302	14,26%
I50	280	13,22%
I46	202	9,54%
I21	127	6,00%
I25	116	5,48%
I61	46	2,17%
I70	30	1,42%
I64	26	1,23%
I20	15	0,71%
I48	12	0,57%
I49	12	0,57%
I69	10	0,47%
I22	9	0,42%
остали	74	0,03%
Укупно	2118	100,00%

Графикон бр. 2: Однос полова међу умрлима/ Сремски округ

- У структури општег морталитета у Срему женска популација је заступљена са 49,79%, а мушка популација са 50,21%.

**Графикон бр. 3: Однос полова међу умрлима од болести система крвотока
Сремски округ/ 2013. година**

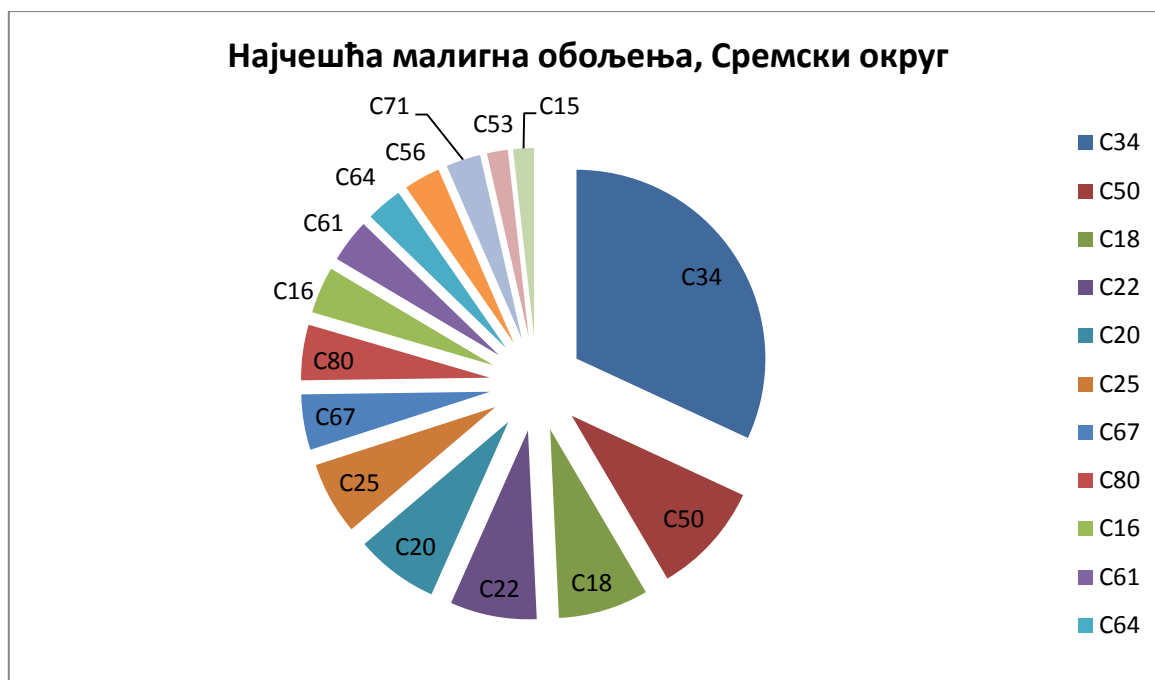

- У структури морталитета од болести система крвотока по половима у Сремском округу, женска популација је заступљена са 53,92%, а мушка популација са 46,08%.
- Анализирајући морталитет од малигну обобољења, закључује се да се током 2013.године највише умирало од злоћудних тумора плућа и душника, затим дојке, дебелог црева, јетре и жучног канала, задњег црева и гуштераче. (табела бр.7).

Табела бр. 7: Најчешћа малигна обобољења као узроци морталитета у Сремском округу

МКБ шифра	Број	Процент
C34	215	25,81%
C50	65	7,80%
C18	52	6,24%
C22	50	6,00%
C20	48	5,76%
C25	42	5,04%
C67	32	3,84%
C80	32	3,84%
C16	27	3,24%
C61	25	3,00%
C64	21	2,52%
C56	21	2,52%
C71	20	2,40%
C53	12	1,44%
C15	12	1,44%
Остало	159	19,00%
Укупно	833	100,00%

Графикон бр. 4: Најчешћа малигна обољења

- У структури морталитета од малигну обољења особе мушког пола заступљене су са 59,66% учесталости. Женски пол је заступљен у проценту од 40,34%.

Графикон бр. 5: Однос полова умрлих од малигну обољења

Највећи социјално медицински значај имају **масовне незаразне болести (МНБ)**, како у структури морталитета (умирања) тако и у структури морбидитета (разбољевања). Масовне незаразне болести, као што су: кардиоваскуларне, малигне, дијабетес, ментални поремећаји, хронична плућна обољења и друго, већ дуго представљају водеће узроке смртности и морбидитета не само у развијеним земљама него и у земљама у развоју. Масовне незаразне болести су универзална обољења. Њихова општа карактеристика је рани почетак, дуг и прогресијан ток, оштећења организма која се могу реперкутовати смањењем опште и професионалне способности. Ради се о широкој лепези болести које показују високу фреквенцу и динамику раста. Присутнија су у старијим добним групама, али то не значи да се може ставити знак једнакости између ових болести и старења. Нити су оне искључиво болести старих особа, нити су старе особе искључиво хронични болесници. Подаци рутинске статистике и истраживања становништва указују да се талас епидемије ових болести све више помера ка радно активном становништву где као такве чине најзначајније узроке оболевања, одсуствовања са посла, инвалидитета и прераног умирања.

Морбидитет или обољевање спада у најважније индикаторе здравственог стања становништва, јер даје увид у разбољевање и онеспособљеност становништва. Морбидитет се исказује стопама, и то: општа стопа морталитета, специфична стопа, инциденца, преваленца, трајање оболевања као и показатељи ризика оболевања. Рутинска здравствена статистика обезбеђује информације о раширености појединих обољења, али само у делу становништва који је користио здравствену заштиту. То је такозвани регистровани морбидитет који се може поделити на ванболнички и болнички.

Ванболнички морбидитет

Основне карактеристике ванболничког морбидитета биће приказане кроз регистрована обољења у службама примарне здравствене заштите и то службе за здравствену заштиту деце, школске деце и омладине, службе опште медицине и службе медицине рада, а све то из извештаја о раду наведених служби.

Велики значај имају показатељи регистрованог **морбидитета-разбољевања**. Укупан морбидитет током 2013.године у служби опште медицине је 321.185, а у служби медицине рада он износи 46.557 за Сремски округ, (табела бр.8).

Служба опште медицине и медицине рада

У структури морбидитета становништва, старијег од 19 година, у служби **опште медицине**, где по правилу и највећи број корисника здравствене заштите остварује контакт са здравственом службом, водеће-прво место имају болести система за дисање са 16% учешћа (16,8% у 2012.), потом следе болести кардиоваскуларног система са 14,2% (14,4% учешћа у 2012.) и болести коштаног система са 8,95% (9,5% учешћа у 2012.). Дат је и приказ најчешћих обољења у служби **медицине рада** (табела бр.8). У тој служби највећи број оболелих је од болести система за дисање (13,6%), затим од болести крвних судова (12,3%) и на трећем месту су болести коштаног система и везивног ткива са 8,3%.

Табела бр. 8: Најчешће болести током 2013.године у Срему

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	Број	%	Број	%
Болести система за дисање J00-J99	51.349	16	6.327	13.6
Болести система крвотока	45.584	14.2	5.718	12.3
Болести коштаног система и везивног ткива M00-M99	28.739	8.95	3.879	8.3
Остале	195.513	60.9	30.633	65.8
Укупан морбидитет	321.185	100	46.557	100

У служби **опште медицине**, кардиоваскуларне болести су група обољења која у укупном морбидитету узимају учешће 14,4%, од тога значајну учесталост заузимају артеријска хипертензија и исхемијске болести. У служби **медицине рада**, КВБ заузимају учешће са 12,3%, од тога артеријска хипертензија 8,4%, а исхемијске болести срца са 0,56% (табела бр 9).

Табела бр. 9: Најчешће кардиоваскуларне болести/ КВБ у 2013. Години-Срем

Кардиоваскуларне болести	Општа медицина		Медицина рада	
	Број	%	Број	%
КВБ свега	46.263	14.4	5.718	12.3
Hypertensio arterialis essenc.	28.846	8.9	3.908	8.4
Друге болести срца	2.245	0.7	153	0.32
Друге исхемијске болести	2.628	0.81	260	0.56
Остале	274.922	85.6	40.839	87.7
Укупан морбидитет	321.185	100	46.557	100

Што се тиче **болести дигестивног система у Срему**, у укупном морбидитету узимају учешће са 5,4%. Анализирајући здравствено стање током 2013.године, уочено је да су највише заступљене болести једњака, желуца и дванаестопалачног црева K20-K23 (запаљење једњака, гризлица једњака и друга обољења), K28 (желудачно-цревна гризлица), K30-K31 (поремећено варење, болести желуца и дванаестопалачног црева), затим K29 (гастритис и дуоденитис), као и друге болести црева и потрбушнице (табела бр.10).

Табела бр. 10: Најчешће болести из групе болести система за варење у 2013. год.

Болести система за варење K00-K93	Општа медицина	
	број оболелих	процент (%)
Болести система за варење- свега	17.443	5.43
Друге болести једњака, желуца и дванаестопалачног црева K20-K23, K28, K30-K31	4.452	1.38
Гастритис ет дуоденитис K29	3.411	1.06
Друге болести црева и потрбушнице K52-K55, K58-K67	3.221	1
Остале	303.742	94.6
Укупан морбидитет	321.185	100

Анализом здравственог стања одраслог становништва по службама **опште медицине и медицине рада**, уочено је да су **најређе болести** током 2013. године биле стања у порођајном периоду, стања везана за трудноћу, рађање и бабиње, као и урођене наказности и деформације (табела бр.11).

Табела бр. 11: Најређе болести током 2013. године

Најређе болести	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	процент
Стања у порођајном периоду P 00-P 96	10	0.003	0	0
Трудноћа, рађање и бабиње O 00-O 99	106	0.03	2	0.004
Урођене наказности, деформације и хромосомске ненормалности Q00-Q99	82	0.02	15	0.03
Остале	320.987	99.9	46.540	99.9
Укупан морбидитет	321.185	100	46.557	100

У укупном морбидитету, у општој медицини, **ментална обољења** узимају учешће са 3,55% или 11.420 оболелих случајева. Најчешћа обољења из ове групе болести у 2013.години су: Поремећаји расположења-афективни поремећај F30-F39, затим неуротски, стресогени и соматиформни поремећаји F40-F48, као и други душевни поремећаји понашања F-04-F09, F50-F69, F80-F99. Када је у питању медицина рада, најзаступљенија обољења из ове групе болести су неуротски, стресогени и соматиформни поремећаји (1,94%) (табела бр.12 и графикон бр.6).

Табела бр. 12: Ментална обољења у 2013. години

Ментална обољења	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	процент
Ментална обољења свега	11.420	3.55	2.152	4.62
Поремећај расположења-афективни поремећај F30 - F39	3.013	0.93	599	1.28
Неуротски, стресогени и соматиформни поремећаји F40-F48	5.367	1.67	904	1.94
Други душевни поремећаји понашања F04-F09, F50-F69, F80-F99	1.220	0.38	74	0.16
Остале	309.765	96.44	44.405	95.37
Укупан морбидитет	321.185	100	46.557	100

Графикон бр. 6 : Учешће менталних обољења у укупном морбидитету

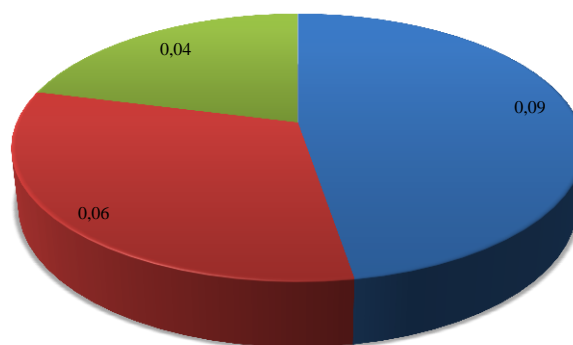

Малигна обољења у укупном морбидитету у 2013. години на територији Сремског округа, када је у питању општа медицина, учествују са 0,6%. Најчешћи малигнитети на нашој територији су: малигнитет дојке, малигнитет бронха и плућа и малигнитет дебелог црева. Анализом малигнитета у служби медицине рада уочава се број оболелих од 455 или 0,98% учешћа у укупном морбидитету у овој служби (табела 13).

Табела бр. 13: Најчешћи малигнитети у 2013. години Сремски округ

Малигна обољења	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	Процент
Малигнитети - свега	1.911	0.59	455	0.98
Неоплазма маммае	338	0.10	51	0.1
Неоплазма трахеае, бронци и пулмонис	181	0.05	83	0.2
Неоплазма малигнуа цутис алиуд	131	0.04	/	/
Неоплазма малигнуа цоли	/	/	56	0.1
Остале	319.274	99.4	46.102	99.02
Укупан морбидитет	321.185	100	46.557	100

Графикон бр. 7 : Структура малигнуа обољења у 2013. години у Срему

■ малигнитет дојке

■ малигнитет плућа и бронха

■ малигнитет дебелог црева

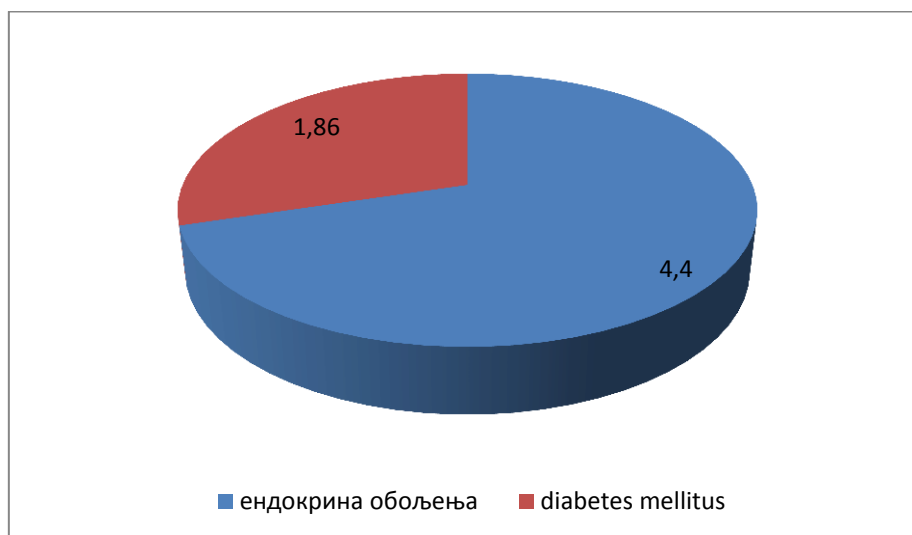

У структури укупног морбидитета (321.185), **ендокрине болести** узимају учешће са 4,5% (14.383), од чега је дијабетес мелитус заступљен највише и то са 1,86% или 5.971 случајева (табела број 14).

Табела бр. 14: Ендокрине болести током 2013. године Сремски округ

Ендокрине болести	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	процент
Е група укупно	14.383	4.5	2.931	6.3
Дијабетес мелитус	5.971	1.86	1.264	2.71
Остале	306.802	95.5	43.626	93.7
Укупан морбидитет	321.185	100	46.557	100

Графикон бр. 8 : Дијабетес мелитус у структури ендокриних обољења у Срему

Служба за предшколску и школску децу

У служби за здравствену заштиту школске деце укупно регистровани морбидитет у 2013. години за Сремски округ је 108.087. Највећи удео у укупном морбидитету ове службе, имају болести система за дисање (36.236) или 33,5%, затим следи група заразних болести и паразитарних са (13.183) или 12,1%, потом група болести под називом Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (24.639) или 22,8% (табела бр 15).

Табела бр. 15. Најчешће болести током 2013. год. у Сремском округу

Најчешће болести	Школски диспанзер	
	Број	%
	2013	2013
Болести система за дисање J00-J99	36.236	33.5
Заразне болести и паразитарне болести A00-J99	13.183	12.1
Фактори који утичу на здр.стање и контакт са здр.службом Z00-Z99	24.639	22.8
Остале	34.029	31.5
Укупан морбидитет	108.087	100

Када посматрамо службу за **предшколску децу**, укупно регистровани морбидитет за 2013. годину Сремског округа је 128.607. Најчешће болести, и прве на лествици у овој служби су болести система за дисање 41,7%, затим група болести под називом Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом са 19,4% и група/симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази са 8%. Табела бр.16.

Табела бр. 16. Најчешће болести током 2013. год.- Сремски округ

Најчешће болести	Дечији диспанзер	
	Број	%
	2013.	2013.
Болести система за дисање J00-J99	53.699	41.7
Фактори који утичу на здр.стање и контакт са здр.службом 300-399	24.928	19.4
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лаборатор.налази R00-399	10.180	8
Остале	39.800	31
Укупан морбидитет	128.607	100

У служби за здравствену заштиту **школске деце**, најређе болести током 2013.године биле су урођене наказности, деформације и хромосомске ненормалности, затим стања у порођајном периоду и на трећем месту трудноћа, рађање и бабиње (табела бр.17).

Табела бр. 17 Најређе болести током 2013. год. Сремски округ

Најређе болести	Школски диспанзер	
	Број	%
	2013.	2013.
Стања у порођајном периоду П00-П96	8	0.07
Трудноћа, рађање и бабиње O00-O99	238	0.22
Урођене наказности, деформације и хромосомске ненормалности Q00-Q99	223	0.2
Остале	107.618	99.5
Укупан морбидитет	108.087	100

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
Ул. Стари шор 47, 22000 Сремска
Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Када се посматра служба за здравствену заштиту **предшколске деце**, најређе болести у 2013.години за територију Сремског округа су : болести нервног система, тумори и болести крвотока (табела број 18).

Табела бр. 18 Најређе болести током 2013.год. Сремски округ

Најређе болести	Дечији диспанзер	
	Број	%
	2013.	2013.
Тумори	151	0.11
Болести система крвотока I00-I99	160	0.12
Болести нервног система G00-G99	348	0.3
Остале	127.948	99.5
Укупан морбидитет	128.607	100

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE
ul. Stari šor 47, 22000 Sremska Mitrovica

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Tel:022/610-511 Tel/Faks:022/636-509

Žiro račun: 840-209667-75

Посматрајући рад поливалентних служби домова здравља Сремског округа за 2013. годину, и анализирајући, може се рећи да је укупан број посета ове службе категорији жена био 17.465, одојчадима-прве посете 14.039, а осталој деци прве посете према старости су 4.866. Посете женама биле су највише у дому здравља на територији општине СтараПазова (4.858), а најмање у Пећиначкој општини (1.003). Одојчади су највише били посећени у дому здравља Стара Пазова (4.111), а најмање у дому здравља у Шиду (828 посета).

Табела бр. 19 Поливалентна патронажна служба-посете по општинама у 2013.години

Општина	Женама					Одојчади								Осталој деци				
	УКУПНО	ТРУДНИЦЕ	ПОРОДИЉЕ И БАБИЊАРЕ	ПОСЛЕ ПРЕКИДА ТРУДНОЋЕ	ОСТАЛИМ ЖЕНАМА	УКУПНО	Прве посете према старости						УКУПНО	Прве посете према старости				
							СВЕГА	ДО 6 ДАНА	7-14 ДАНА	15-19 ДАНА	1-2 МЕС.	3-5 МЕС.		6-11 МЕС.	СВЕГА	1-2 ГОД	3-5 ГОД	6 И ВИШЕ ГОД
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
УКУПНО	17465	1667	11626	65	4107	14039	9832	2610	3880	441	862	867	1172	4866	4434	1831	1611	992
ИНЂИЈА	2241	186	2055			1265	7430	273	123	20	84	151	92	358	358	178	180	
ПЕЋИНЦИ	1003	110	893			1627	838	211	218	63	13	169	164	486	486	226	257	3
РУМА	2959	122	2110	2	725	2108	651	337	19		52	124	119	1064	1064	365	339	360
СРЕМ. МИТРОВИЦА	4420	620	2590	10	1200	4100	4100	945	2076	98	450	131	400	1039	1069	567	472	30
СТАРА ПАЗОВА	4858	606	3163	53	1036	4111	2672	631	932	260	219	256	374	1425	963	411	287	265
ШИД	1984	23	815		1146	828	828	213	512		44	36	23	494	494	84	76	334

Служба стоматолошке здравствене заштите

Када посматрамо рад стоматолошке службе (**дечија и превентивна стоматологија**) у 2013.години на територији Сремског округа, укупан број посета овој служби је 15.029, од тога је 7.062 првих посета, 1.851 извађен зуб, а осталих интервенција је било 1.420, што је све у мањем обиму него у 2012.години.

Посматрајући рад **школске и превентивне стоматологије**, уочава се да је укупан број посета у 2013.години за територију Сремског округа, 87.139, од тога је 32.811 првих посета, што је мањи број у односу на 2012.годину. Број извађених зуба је 9.844, а број осталих урађених интервенција је 6.338.

Спроводјењем мера и активности из области стоматолошке здравствене заштите доприноси се заштити и унапређењу не само оралног већ и укупног здравља популације. Разлике у доступности и приступачности стоматолошке службе утичу на степен коришћења услуга али и доприносе дефинисању потреба становништва, већој ефикасности и бољем квалитету стоматолошке здравствене заштите.

Стоматолошки морбидитет **школске деце** у Срему у 2013.години показује следећу структуру: Укупан морбидитет је 45.293. Од тога је Caries dentium на територији Сремског округа заступљен са 30,7% или 13.906 случајева, друге болести зуба и потпорних структура са 63,8% или 28.927 случајева, док су друге болести усне дупље, пљувачне жлезде и вилица заступљене са 2.460 или 5,43%.

Стоматолошка служба **предшколске деце** у Срему за период 2013. год. има укупан морбидитет од 7.415. Од тога је Caries dentium на територији Сремског округа код ове популације заступљен са 32,3% или 2.397 случајева, друге болести зуба и потпорних структура са 57,4% или 4.257 случајева, док су друге болести усне дупље, пљувачне жлезде и вилица заступљене са 761 или 10,2%.

Служба за здравствену заштиту жена

У 2013.години, на територији Сремског округа, укупан број систематских прегледа у овој служби био је 21.822. Број контролних прегледа је 19.444, што је више у односу на 2012.годину и указује на повећање свести ове популације о значају превентивних прегледа и контроле свог здравља. Укупан број посета у гинеколошким ординацијама за 2013.годину Сремског округа је 83.543, од тога првих посета је 29.777, што је мање него у 2012.години.

Укупан број посета Саветовалишту за планирање породице за 2013.годину на територији Срема је 6.305, од чега је 3.012 првих посета.

У овој служби - здравствене заштите жена, регистровани морбидитет за 2013.годину за територију Сремског округа је 55.739, а прве две водеће групе болести су фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (58,4%) и болести мокраћно-полног система (30%). На трећем месту су трудноћа, рађање и бабиње (6,29%). Посебно место у структури морбидитета имају тумори са 3,3%.

Табела бр. 20 Морбидитет службе з.заштите жена-Сремски округ

Болести	Диспанзер за жене 2013.г.	
	Број	%
Тумори С00-D48	1869	3.3
Болести мокраћно-полног система N00-N99	16740	30
Трудноћа, рађање и бабиње O00-O99	3507	6.29
Фактори који утичу на здр.стање и контакт са здр.службом Z00-Z99	32590	58.4
Остале	1033	1.85
Укупан морбидитет	55.739	100

Организација и рад здравствене службе у Сремском округу

На територији Сремског округа здравствену заштиту становништва обезбеђује 11 здравствених установа примарног и секундарног нивоа (нису укључене приватне здравствене установе) и Завод за јавно здравље као установа на више нивоа. На примарном нивоу то су 7 домова здравља и Апотека Сремска Митровица, а на секундарном нивоу су три болнице: 1 општа болница (Општа болница Сремска Митровица) и 2 специјалне болнице (Специјалне болница „др Боровоје Гњатић“ - Стари Сланкамен и Специјална болница „Термал“ Врдник). У оквиру једног Дома здравља (Дз Рума) налази се ванболничко породилиште. Здравствену делатност на више нивоа, обавља и Завод за јавно здравље Сремска Митровица, као регионална установа Сремског округа.

Коришћење ванболничке здравствене заштите

У анализи коришћења ванболничке здравствене заштите одабрани параметри за евалуацију и процењивање су у односу на добијене податке здравствених установа (број посета и кадрови) и према нормативима Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе.

Служба опште медицине

У службама опште медицине на територији Сремског округа у 2013. години, запослено је укупно 376 радника, од чега 154 доктора (од тога 114 доктора специјалисти опште медицине и 37 лекара на специјализацији), 214 медицинских сестара-техничара са средњом стручном спремом и 8 са вишом стручном спремом, чиме је постигнута задовољавајућа покривеност становништва од једног лекара на просечно 1.637 становника (норматив је један лекар на 1600 становника). Када посматрамо посете код лекара у овој служби за 2013. годину на територији Срема, укупан број је 1.108.821, што на годишњем нивоу по лекару износи 7.200.

Сваки лекар у служби је имао просечно 33 посете на дан (норматив – 35 посета дневно). Просечан број посета по становнику је био 4,4.

Служба за здравствену заштиту предшколске деце

Према подацима Републичког завода за статистику (процена становништва на дан 30.6.2011.) број деце узраста до 6 година је 17.036. Према статистичким извештајима за период 2013. године које здравствене установе достављају у Завод за јавно здравље, у домовима здравља при диспанзерима за предшколску децу на територији Сремског округа, у 2013. години запослено је укупно 25 доктора медицине, 25 медицинских сестара-техничара са средњом стручном спремом и 2 са вишом стручном спремом,

чиме је у Срему постигнута задовољавајућа покривеност од једног лекара на 681 дете (норматив један лекар на 850 деце предшколског узраста). Када се анализирају посете у овој служби за 2013.годину за територију Срема, укупан број посета код лекара у ординацији је 149.558, што по лекару износи 5.982. Просечан број посета по лекару, дневно је 27 (норматив је 30 посета на дан).

Служба за здравствену заштиту школске деце

Према подацима Републичког завода за статистику (процена на дан 30.6.2011.година) број школске деце је 48.847. Према статистичким извештајима које здравствене установе достављају Заводу за јавно здравље, служба за здравствену заштиту школске деце на територији Сремског округа, за посматрану годину, има запослено укупно 39 лекара, 37 здравствених радника са средњом стручном спремом и 5 здравствених радника са вишом стручном спремом, чиме је постигнута задовољавајућа покривеност од једног лекара на просечно 1.252 деце школског узраста. Укупан број посета за 2013.годину у овој служби на територији Сремског округа је 134.709. Просечан број посета по лекару за ову службу/Сремски округ износи 3.454, а дневно по лекару просечан број посета је 15,5 што је мање од норматива.

Служба за здравствену заштиту жена

Према подацима Републичког завода за статистику (процена на дан 30.06.2011.) број жена од 15 и више година је 139.522 жене. Према статистичким извештајима које здравствене установе достављају Заводу за јавно здравље, у овим службама домова здравља Сремског округа, у 2013.години запослено је 25 лекара, 22 медицинске сестре са средњом стручном спремом и 3 са вишом стручном спремом, чиме је постигнута покривеност од једног гинеколога на 5.580 жена старијих од 15 и више година (норматив је 1 гинеколог на 6.500 жена). Укупан број посета је 83.543, што просечно по лекару гинекологу износи 3.341. Просечан број посета по лекару на дан износи 15.

Болнички морбидитет

Здравствена заштита на секундарном нивоу у Сремском округу обавља се у Општој болници Сремска Митровица и две специјалне болнице (Специјалне болница „др Боривоје Гњатић“- Стари Сланкамен и Специјална болница „Термал“Врдник). У дому здравља Рума, у 2013.години радило је и ванболничко породилиште. **Број исписаних пацијената** за Сремски округ, за 2013.годину је 25.838. У Општој болници Сремска Митровица тај број је 16.673, у Специјалној болници Термал-Врдник то је 6.835, у Специјалној болници - Стари Сланкамен број исписаних пацијената је 2.156, а у ванболничком породилишту дз Рума је 174. **Стопа леталитета:** Сремски округ је 3,91, Општа болница Сремска Митровица је 4,10, Специјална болница за рехабилитацију Врдник је 0,00, Специјална болница Стари Сланкамен је 15,21. **Процент умрлих у току првих 48 сати од пријема-** Сремски округ за 2013.годину је 15,83%. За Општу болницу Сремска Митровица је 21,82%, Специјална болница за рехабилитацију Врдник је 0,00%, Спец.болница Стари Сланкамен има проценат од

3,35%, a ванболничко породилиште дз Рума 0,00%. **Број дана болничког лечења** је у ванболничком породилишту дз Рума 822, у Општој болници Сремска Митровица је 82.387 дана, у Специјалној болници за рехабилитацију Врдник 55.318. За Сремски округ тај број дана болничког лечења је 138.527. **Процент пацијената код којих је извршен поновни пријем на одељење интензивне неге:** ванболничко породилиште Рума је 0,00, Општа болница Сремска Митровица је 2,56%, Специјална болница за рехабилитацију Врдник је 0,00, а за Сремски округ тај проценат износи 2,58. **Просечна дужина болничког лечења** у ванболничком породилишту дз Рума је 4,72, у Општој болници Сремска Митровица је 4,94, Специјална болница за рехабилитацију Врдник 8,09, за Сремски округ то је 5,85 дана. **Просечан број медицинских сестара по заузетој болничкој постељи:** ванболничко породилиште Рума 4,40, Општа болница Сремска Митровица 1,43, Специјална болница за рехабилитацију Врдник 0,04. За Сремски округ овај показатељ износи 0,89 сестара по заузетој болничкој постељи. Број хируршких интервенција обављених у хируршким салама у Општој болници Сремска Митровица, је 7.175, просечан број преоперативних дана лечења је 0,64, а просечан број оперисаних пацијената у општој, регионалној и локалној анестезији по хирургу је 135.80. Сви подаци су преузети из табела о показатељима квалитета рада здравствених установа.

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ И УМИРАЊУ ОД ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У СРЕМУ У 2013. ГОДИНИ

Укупан број регистрованих случајева заразних и паразитарних болести у периоду 01.01.-31.12.2013.године на територији Сремског округа је 25.119, са инциденцијом од 8043,79/100 000 становника. Инциденција је виша у односу на исти период прошле године (01.01.-31.12 2012: 20521случаја, Инц 6571.38/100000), као последица раста броја оболелих у групи респираторних заразних болести (табеле бр.1 и бр.2). Највише стопе инциденције се региструју на територији општине Сремска Митровица (Инц 15894,42/100 000) а најнижа на територији општине Рума (Инц 1411,51/100 000). Овако велике разлике у регистрованој инциденцији могу се објаснити једино разликама у пријављивању заразних болести од стране надлежних домова здравља.

Табела бр.1. Број оболелих и инциденција заразних болести у периоду 01.01-31.12.2012/2013 год. на територији Сремског округа по општинама

општина	Период 01.01-31.12.2012		Период 01.01-31.12.2013	
	Број оболелих	Инц/10000 0	Број оболелих	Инц/10000 0
Сремска Митровица	6837	8552.66	12706	15894,42
Рума	1492	2745.72	767	1411,51
Стара Пазова	2532	3848.49	2726	4824,29

Tel:022/610-511 Tel/Faks:022/636-509 Žiro račun: 840-209667-75

Инђија	3121	6579.80	3250	6851,77
Пећинци	1256	6369.16	1381	7003,04
Шид	4488	13127.41	3174	7973,56
Ириг	795	7316.39	1115	10261,37
Укупно	20521	6571.38	25119	8043,79

Табела бр. 2. Број оболелих и инциденција заразних болести у периоду 01.01.-31.12. 2012/2013. године на територији Срема по групи болести

Група болести	Период 01.01-30.09.2012		Период 01.01-30.09.2013	
	Број оболелих	Инц/100000	Број оболелих	Инц/100000
Цревне	420	134.49	280	83,36
Респираторне	19816	6345.62	24572	7315,25
Зоозоозе	54	17.29	18	5,36
Векторске	12	3,84	13	3,87
Полне	10	3.21	6	1,79
Паразитарне	167	53.68	189	56,27
Остале	42	13.44	41	12,21
Укупно	20521	6571.38	25119	7478,10

Умирање од заразних болести: У посматраном периоду регистровано је 10 лица која су умрла од последица обољевања од заразних болести и то: једно лице умрло због сепсе, двоје као последица обољевања од грипа, једно од инфекције изазване Цл.диффициле, једна особа од последица ТБЦ, једна од менингоенцефалитиса а четири особе од последица оболевања од грознице Западног Нила. Стопа морталитета у Сремском округу у 2013.год. износи 3,2/100000.

ПОДАЦИ О ОБОЛЕВАЊУ И УМИРАЊУ ОД ГРИПА У 2013. ГОДИНИ

У сезони 2012/2013. години, од оболења сличних грипу оболело је 5.834 становника Срема са инциденцијом од 1819,06 / 100 000 становника. У истом периоду имунизовано је 10.413 лица (вакцинални обухват 98,9%) према клиничким и епидемиолошким индикацијама.

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ И УМИРАЊУ ОД РЕСПИРАТОРНИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У 2013. ГОДИНИ

Респираторне заразне болести, укључујући грип, учествују у структури регистрованих заразних болести са 97,84% у Сремском округу у периоду 01.01.-31.12. 2013. године. Укупан број оболелих од респираторних заразних болести износи 24.572 са инциденцијом Инц 7315,25/100000). Највише стопе инциденције се региструју на територији општине Сремска Митровица (Инц 11589,94/100 000) а најниже стопе (Инц 1411,51/100 000) у општини Рума. Најчешће обољење из групе респираторних болести у овом периоду је Пхарунгитис стрептоцоцица са инциденцијом 462,41/100 000. Највећи број обољења регистрован је збирним пријавама.

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ И УМИРАЊУ ОД ЦРЕВНИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У 2013. ГОДИНИ

У укупном броју оболелих од заразних болести у посматраном периоду цревне заразне болести заузимају друго место, са учешћем у структури од 1,11 %. Укупно је регистровано 280 оболелих од цревних заразних болести. Инциденција оболелих од цревних заразних болести износи /100 000. Највише стопе инциденције (Инц 304,26/100 000) се региструју на територији општине Пећинци а најниже стопе у општини Стара Пазова (Инц 22,80/100 000).

Најзаступљеније болести из ове групе је Диаррхеа, цауса инфекционис суспекта (А 09) што говори о инсуфицијентној лабораторијској дијагностици ове групе обољења.

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ И УМИРАЊУ ОД ЗООНОЗА У 2013. ГОДИНИ

Зоонозе учествују са 0,07% у укупном броју регистрованих заразних болести са инциденцијом 5,76/100 000. У односу на исти период прошле године број оболелих је у паду. Највише стопе инциденције (Инц 11,70/100 000) се региструју на територији општине Шид, а у општинама Рума, Инђија и Ириг у овом периоду није регистрован ни један случај зооноза.

У овој групи заразних болести у периоду 01.01.-31.12. 2013. године регистровано је 18 случајева обољења из групе зооноза и то 16 случајева трихинелозе (видети одељак епидемије), један случај лептоспирозе и један случај Q грознице.

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ И УМИРАЊУ ОД ВЕКТОРСКИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У 2013. ГОДИНИ

Векторске заразне болести учествују у укупном броју пријављених заразних болести са 0,05 %, и свих 13 пријављених су оболели од Лајмске болести. Највиша инциденција региструје се на територији општине Ириг (18,37 /100 000) а на територијама општина Пећинци и Стара Пазова нису пријављена обољења из групе трансмисивних болести.

Инциденција векторских заразних болести је 4,16/100.000 и виша је у односу на прошлу годину.

У оквиру активног надзора над грозницом Западног Нила у Сремском округу 2013. године регистровано је укупно десет случајева оболевања од ове болести. Код свих оболелих серолошки је потврђено присуство ИгМ класе антитела у серуму. Због тежине клиничке слике девет особа је хоспитализовано. Оболеле су особе са територије Сремске Митровице (четири оболела), Рума (пет оболелих) и Стара Пазова (2 оболеле особе). Од последица оболевања умрле су четири хоспитализоване особе.

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ И УМИРАЊУ ОД ПОЛНО ПРЕНΟΣИВИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У 2013. ГОДИНИ

Полно преносиве болести учествују са 0,02% у укупном броју регистрованих случајева заразних болести у Сремском округу 2013. године. Регистрована инциденција полно преносивих болести износи 1,92/100.000 становника и нижа је у односу на исти период прошле године. У овом периоду, ове болести су регистроване на територији општина Сремска Митровица, Инђија, Рума и Шид, док на територијама општина Ириг и Пећинци нису, што говори о значајној подрегистрацији ових болести и инсуфицијентној лабораторијској дијагностици.

У овом периоду, регистровано је оболевање од гонореје (1 случај), сифилис реценс (1 случај) и Инфект.сехуал. цхламидиалис (4 случаја).

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ И УМИРАЊУ ОД ВАКЦИНАМА ПРЕВЕНТАБИЛНИХ БОЛЕСТИ У 2013. ГОДИНИ

На територији АП Војводине је од 2012.год уведен хоспитални надзор над великим кашљем у популацији деце/адолесцената, који се спроводио и у 2013. години.У оквиру надзора великим кашљем у последњем кварталу 2013 год. на територији Сремског округа је откривено и лабораторијско потврђено укупно шест случајева пертусиса у популацији деце школског узраста. Пријављена је једна епидемија великог кашља у школском колективу. У децембру 2013, пријављена је породична епидемија туберкулозе са две оболеле особе школског узраста. Од осталих вакцинам превентабилних болести, региструју се хепатитис Б (хронични хепатис Б осам случајева) и ТБЦ (31 појединачан случај). Епидемије других вакцинам превентабилних болести у Сремском округу у току 2013 год.нису регистроване.

Закључак: Регистрована инциденција заразних болести на територији Сремског округа у 2013.-тој години је за 18,3% виша у односу на исти период прошле године последица пораста броја оболелих од респираторних обољења. Постоје значајне разлике у броју пријављених случајева међу општинама у вези са већом или мањом подрегистрацијом заразних болести. Потребно је унапредити пријављивање заразних болести и систем надзора над заразним болестима, обзиром да се на основу броја регистрованих случајева, не може остварити реалан увид у епидемиолошку ситуацију у региону Срема. Проблем инсуфицијентне лабораторијске дијагностике је трајан проблем на државном нивоу који у великој мери утиче на рано откривање и сузбијање заразних болести на терену и који се мора решавати.

РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМА ОБАВЕЗНЕ ИМУНИЗАЦИЈЕ У СРЕМСКОМ ОКРУГУ ЗА 2013. ГОДИНИ

И поред проблема у континуираном снабдевању вакцинама за спровођење обавезне имунизације у Р. Србији током 2013. године, имунизација обавезним вакцинама у Сремском округу се одвијала континуирано на свим вакциналним пунктовима уз велики број прерасподела на нивоу округа као и две међуокружне прерасподеле. Вакцинални обухвати БЦГ вакцином, Ацт ХиБ, ДТ, Тд у Срему су задовољавајући. Вакцинални обухват вакцинама према клиничким индикацијама (ДтаП, ХиБ, Менингококна и Пнеумококна вакцина) је годинама незадовољавајући, што се није изменило ни у 2013. години.

Обзиром на нередовно снабдевање вакцином против дечије парализе (ОПВ) као и дифтерије, тетануса и пертусиса (ДТП) у Сремском округу региструје се незадовољавајући обухват ОПВ (испод 95%) деце у другој години живота у три општине. Као последица каснијег отпочињања вакцинације услед проблема са снабдевањем а други разлог је ново стручно методолошко упуство по коме се систематски прегледи деце у другој години раде касније а препорука је да се вакцинација спроводи у склопу систематских прегледа. Тако да се деца ревакцинишу ДТП/ОПВ уместо у 17-18 месецу као до сада, у периоду 19-24 месеца живота. Кад је реч о вакцинацији против морбила, рубеле и паротитиса, услед проблема у снабдевању ММР вакцином у првој половини године, имунизација деце у 7. год није обављена према плану односно вакцинални обухват испод 95% се региструје у четири од седам сремских општина. У 2013. години, вакцинација против хепатитиса Б у 12. години живота бележи пад обухвата испод 95% на територији две општине у Срему услед проблема у снабдевању али и касног отпочињања вакцинације првом дозом вакцине. Иако ревакцинација против тетануса у 30, 40, 50 и 60 години живота бележи ниске (мада растуће) обухвате у Срему од момента увођења у календар имунизације, у 2013. као и у претходној години, дошло је до пада обухвата због дисконтинуитета у снабдевању вакцинама тако да су оне више трошене за постекспозициону заштиту него за ревакцинацију одређених годишта.

ЗЗЈЗ Ср. Митровица у Центру за хигијену и хуману екологију је у периоду 2013.године обављао испитивања:

- Микробиолошку и физичко-хемијску контролу дечије хране у оквиру мониторинга покрајинске санитарне инспекције, као и анализе дијететских суплемената. Сви анализирани узорци су били здравствено исправни.
- Соли и адитива за људску исхрану у оквиру мониторинга покрајинске санитарне инспекције. Сви анализирани узорци су били здравствено исправни.
- Укупно је анализирано у 2013. години 291 предмет опште употребе на здравствену исправност. Сви су били здравствено безбедни.
- Испитано је на здравствену исправност 3.880 узорака воде за пиће. Може се рећи да у граду Сремска Митровица и општини Рума где постоји фабрика воде грађани пију здравствено безбедну воду, док у општини Шид и Инђија грађани користе хемијски неисправну воду, углавном због повећаног присуства нитрита и амонијака. У општини Пећинци поједина села имају амонијак и манган у вишку, слично је и у Ст.Пазови. Микробиолошка исправност је на задовољавајућем нивоу, код водовода који раде дезинфекцију и одржавање по пропису. То се односи углавном на градске водоводе, док је код сеоских знатно лошија ситуација. О тим водоводима брину махом нестручни људи што представља потенцијалну опасност за нарушавање квалитета воде за пиће. Хемијски неисправна вода не утиче тренутно на здравље људи, али не постоје студије које би пратиле утицај на здравље, на пример повишених концентрација нитрита и неких болести становништва које пије воду са тог терена. У ЗЗЈЗ Ср.Митровица се ради А обим анализа по важећем Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће, па немамо податке о токсичним и канцерогеним материјама које би се могле наћи у води.
- Испитује се и квалитет воде за рекреацију и може се рећи да је у 2013. години био задовољавајући (63 испитивања су урађена).
- Мониторинг квалитета амбијенталног ваздуха вршен је у циљу одређивања концентрације загађујућих материја у ваздуху у урбаној средини у циљу реализације уговорених обавеза између Завода за јавно здравље и локалних самоуправа. Анализа квалитета ваздуха је рађена за 4 општине у Региону Срема. Избор мерних места је извршен у складу са захтевима корисника услуга и Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха (Сл. гласник РС 11/10, 75/10 и 63/2013), у насељеном подручју.

Град Сремска Митровица

У Граду Сремска Митровица мерна места су репрезентативна за индустријску зону у непосредној околини фирме, топионице Сирмиум стеел и шири центар града, мерно место је непосредна околина фирме ДТФ 1921 и треће мерно место је у кругу Завода за јавно здравље. Мерна места се налазе у правцу дувања доминантног ветра и нивои загађења су последица укупних утицаја свих извора загађења у непосредној околини мерних места.

Што се тиче квалитета ваздуха у односу на сумпордиоксид, азотдиоксид и чађ, забележена су појединачна, дневна прекорачења ГВ и ТВ (граничне и толерантне вредности) сумпордиоксида, азотдиоксида и чађи. Средње годишње вредности не

прелазе дозвољене, тако да се може констатовати да су загађења ваздуха у односу на ове испитиване параметре у граници нормале. Појединачне дневне концентрације суспендованих честица ПМ10 током 2013. године су достизале вредност³ до 763 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године евидентирано је 65 дана са појединачним концентрацијама **суспендованих честица ПМ10** преко дозвољене граничне вредности за један дан и 30 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица ПМ10 преко дозвољене толерантне вредности за један дан.

Закључак је да концентрација суспендованих честица ПМ10 знатно већа у јесењим и зимским месецима, и претпоставља се да је узрок томе дифузно загађење из индивидуалних ложишта и индустријских димњака. Због тога је средња годишња гранична вредност премашена, али је толерантна вредност у границама дозвољене.

Општина Рума-насеље Рума

Избор мерног места је извршен у складу са захтевима корисника услуга и Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха (Сл. гласник РС 11/10, 75/10 и 63/2013), у насељеном месту Рума на мерном месту – Зграда општине, ул. Главна 107.

Квалитет ваздуха у односу на сумпордиоксид и азотдиоксид је задовољавајући јер су забележена појединачна, дневна прекорачења ГВ и ТВ (граничне и толерантне вредности) само у току једног дана у години, а концентрације азотдиоксида су биле у дозвољеним граничним вредностима. Средње годишње вредности не прелазе дозвољене, тако да се може констатовати да су загађења ваздуха у односу на ове испитиване параметре у граници нормале.

Општина Пећинци

Избор мерног места је извршен у складу са захтевима корисника услуга и Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха (Сл. гласник РС 11/10, 75/10 и 63/2013), у насељеним местима Пећинци и Шимановци.

У Пећинцима на мерном месту ЈКП “Канализација“, зграда поред пречистача отпадних вода, квалитет ваздуха је добар јер није било прекорачења сумпордиоксида, азотдиоксида и чађи ниједан дан у години. На мерном месту Извориште „Шимановци“, Голубиначка бб – Шимановци само је концентрација сумпордиоксида прешла 6 дана ГВ И ТВ(граничне и толерантне вредности). На трећем мерном месту у Шимановцима, Фирма “Картекс”, Катанић сокак 62 забележено је 6 дана прекорачење ГВ И ТВ сумпордиоксида и 2 дана чађи преко ГВ вредности.

Средње годишње вредности не прелазе дозвољене, тако да се може констатовати да су загађења ваздуха у односу на ове испитиване параметре у граници нормале.

Општина Инђија

Избор мерног места је извршен у складу са захтевима корисника услуга и Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха (Сл. гласник РС 11/10, 75/10 и 63/2013), у насељеном месту Инђија.

На мерном месту Зграда Општине Инђија, Цара Душана 1, концентрације сумпордиоксида и чађи нису прелазиле дозвољене ГВ И ТВ вредности, а концентрације азотдиоксида је 1 дан била преко ГВ. Што се тиче мерног места, фирме ТЕХНОЕХПОРТ”, Краља Петра И бб (Југоисточна радна зона) и фирме „ТХУСЕН

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE
ul. Stari šor 47, 22000 Sremska Mitrovica

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Tel:022/610-511

Tel/Faks:022/636-509

Žiro račun: 840-209667-75

КРУПП“Саве Ковачевића бб (Североисточна радна зона) нису забележена прекорачења ни ГВ ни ТВ испитиваних параметара.

Средње годишње вредности нису прелазиле дозвољене вредности, тако да се може констатовати да је квалитет ваздуха у односу на ове испитиване параметре у граници нормале.

Обрађени подаци односе се на дневне 24 часовне узорке, што значи да су током дана могућа краткотрајна загађења са знатно вишим концентрацијама.

ЗАКЉУЧЦИ:

1. Демографске карактеристике- уочава се пад броја становника, у односу на пописну 2002.годину.
2. Стопа наталитета је ниска, а стопа морталитета је висока. Као последица већег броја умрлих од рођених долази до негативног природног прираштаја.
3. Изражено је старење становника, а на то указује и процентуално учешће особа старих 65 и више година у укупном броју становништву, што утиче и на здравствену слику становништва.
4. Један од најзначајнијих показатеља здравља становништва је смртност-морталитет. Водећи узроци смртности одраслог становништва у 2012.години су: на првом месту болести крвотока (кардиомиопатије, инфаркт мозга, хипертензија), затим малигне болести- тумори (тумор душника и плућа, дебело црево, тумор дојке, и простате), а на трећем месту симптоми, знаци и патолошко клинички и лабораторијски налази. Најређи узроци су болести мишићно коштаног система и везивног ткива, и урођене наказности, деформације. Ове болести имају заједничке факторе ризика – пушење, физичка неактивност, неправилна исхрана и др.
5. Процена обима и структура обољевања становништва је значајан показатељ социо-медицинског аспекта болести и оптерећења здравствене службе. У најзначајније узроке ванболничког морбидитета спадају масовне незаразне болести (МНБ) и то: болести система за дисање, кардиоваскуларне болести), а код радно активног становништва и болести мишићно-коштаног система и везивног ткива.У ванболничком морбидитету деце предшколског и школског узраста водећа група болести су болести система за дисање, а у морбидитету жена посебно место заузимају поред фактора који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом, и болести мокраћно полног система, али и тумори.

ПРИОРИТЕТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА

1. Неповољно демографско кретање становништва захтева дефинисање и спровођење мера и активности у циљу повећања наталитета.
2. У водеће узроке оболевања и умирања спадају масовне незаразне болести (МНБ). Најзначајнији фактори који доприносе настанку ових обољења су ризична понашања (неправилна исхрана и са њом повезана гојазност, повишене масноће у крви, повишен шећер у крви, смањена физичка активност, пушење, злоупотреба алкохола...) а која се могу ставити под контролу интензивирањем промотивно-превентивних мера и активности. Такође се морају назначити јасни задаци за спровођење стратегија са нагласком на мултисекторијалну сарадњу.
3. Успостављени су регистри за акутни коронарни синдром, шећерну болест и малигне болести. Да би се добро проценио број оболелих и умрлих на бази ових података и регистара потребна је боља и квалитетнија регистрација оболелих од ових болести и евентуално увођење регистара за остале хроничне незаразне болести.
4. Стратегије и програме промоције здравља треба прилагодити локалним потребама и могућностима, водећи рачуна о различитим друштвеним, културним и економским системима. Промоција здравља кроз мултисекторску сарадњу помаже развој и појединца и друштва тако што обезбеђује информације, образовање у области здравља. На тај начин развија свест код целокупног становништва о значају усвајања здравих стилова живота као и вештина важне за очување и унапређење здравља.
5. Промоција здравља није задатак само здравственог сектора и здравствених радника, они имају улогу иницијатора, али је потребно укључивање и свих других сектора пољопривреде, индустрије, трговине, образовања...
6. Имплементирати програме превенције најучесталијих обољења, посебно кардиоваскуларних болести и малигну неоплазми, као водећих узрока смрти становништва.
7. Побољшати квалитет података морталитетне статистике, едукацијом свих који учествују у процесу шифрирања узрока смрти, те побољшати сарадњу између институција које учествују у процесу прикупљања и обраде ових података.
8. Спроводити истраживања везана за ризико факторе који су одговорни за настанак незаразних и заразних обољења, као и циљана популациона анкетна истраживања за анализу здравственог стања становништва.
9. Стално спровођење активности усмерене на унапређењу здравствено-информационог система, као основа за унапређење система мониторинга и евалуације.
10. Сарадња и укључивање медија могу се искористити за пропагирање здравог начина живота. Медији подижу праг интересовања јавности, стварају климу за мењање мишљења и служе као подстрекачи акција. С тога треба све више интензивирати сарадњу са медијима.

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE
ul. Stari šor 47, 22000 Sremska Mitrovica

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Tel:022/610-511 Tel/Faks:022/636-509

Žiro račun: 840-209667-75

11. Када је у питању коришћење здравствене заштите, потребно је повећати одазив становништва на систематске прегледе као значајне мере у откривању болести и поремаћаја здравља свих добних група становништва и то: интензивирањем превентивног рада свих изабраних лекара, спровођењем различитих едукација, предавања, укључивањем средстава јавног информисања...
12. Потребно је унапредити све активности промоције здравља и здравственог васпитања, развијати свест о значају здравих стилова живота, нарочито код вулнерабилних категорија становништва, обратити пажњукао и на здравствене проблеме који доприносе оптерећењу становништва одређеним болестима. Све активности потребно је реализовати тимским радом, мултисекторском сарадњом и мултидисциплинарним приступом. Развијати партнерске односе са свим сегментима у друштву (радне организације, локална заједница, социјална заштита, невладине организације, средства информисања, систем образовања...)

Др Бранка Малбашић
спец.социјалне медицине

В.д. Директор ЗЗЈЗ
Прим.др Нада Зец Петковић
спец.социјалне медицине